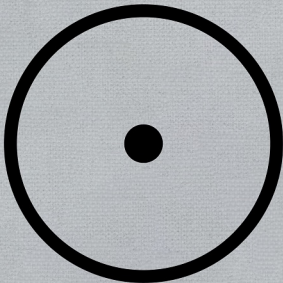

**Tvůrčí
akt:
Způsob
bytí
ve
světě**

Rick Rubin

Tvůrčí akt

Způsob bytí ve světě

Rick Rubin

ve spolupráci s Neilem Straussem

aurora

Úryvek z rozhovoru „John Wooden: First, How to Put On Your Socks“ (John Wooden: Nejdřív se naučíme, jak si nasadit ponožky) vedeného Devinem Gordonem pro týdeník Newsweek (24. října 1999). Použito se svolením.

Z anglického originálu Rick Rubin: *The Creative Act: A Way of Being*, vydaného Penguin Press v roce 2023, přeložil Vojtěch Ettlér.

Vydalo: Vydavatelstvo AURORA, spol. s. r. o., v Bratislavě v roce 2023.
Číslo publikace: 20.

Jazyková redakce: Petra Čačková
Jazyková korektura: Markéta Rucká
Odpovědný redaktor: Matúš Mládek
Technická redakce: Ivana Mládeková
Sazba: Samuel Ryba – Design Ryba
Tisk: Těšínské papírny, s.r.o., Český Těšín

Vydání: první

Copyright © 2023 by Rick Rubin
Copyright licensed by Canongate Books Ltd.
arranged with Andrew Nurnberg Associates International Limited

Translation © Vojtěch Ettlér 2023
Czech edition © Vydavatelstvo Aurora 2023

Kniha: ISBN 978-80-8250-100-4
E-book: ISBN 978-80-8250-101-1

MOTIVACE / SEBEROZVOJ

9

„Cílem není tvořit umění,
nýbrž nacházet se v onom nádherném stavu,
kdy se umění stává nevyhnutelným.“

Robert Henri

Každý je tvůrce	13	Poslouchání	105
Naladění	15	Trpělivost	109
Zdroj tvořivosti	21	Mysl začátečnicka	113
Vnímavost	25	Inspirace	121
Schránka a filtr	29	Návyky	125
Za hmotou	35	Semínka	133
Hledání vodítek	39	Experimentování	139
Praxe	45	Zkuste všechno	147
Ponor (výjimečná díla)	51	Pilování	153
Příroda učitelkou	53	Spád	157
Nic nezůstává stejné	57	Úhel pohledu	165
Pohled dovnitř	61	Ven ze zajetých kolejí	171
Vzpomínky a podvědomí	63	Dokončení	179
Pořád tam je	67	Důvěra v hojnost	189
Prostředí	69	Experimentátor	
Pochyby	71	a dokončovatel	193
Smíření	75	Dočasné mantinely	195
Rozptýlení	83	Výjimečnost	203
Společné dílo	87	Úspěch	205
Záměr	91	Zúčastněný odstup	
Pravidla	95	(možnosti)	211
Opak je pravdou	103	Vytržení	213

78 podnětů k zamyšlení

Záchytný bod	217	Co vám funguje	
Nesoutěžení	219	(přesvědčení)	301
Podstata	223	Přízpusobení	303
Báchorky	229	Překlad	307
Vytěšňování		Čistý štít	311
(zrádné hlasy)	235	Souvislosti	315
Vědomí sebe sama	239	Energie (v tvorbě)	319
Přímo před očima	243	Staré konce a nové začátky	
Šepot mimo čas	247	(obnova)	325
Připravte se		Hra	329
na překvapení	249	Umění jako koníček	
Vysoká očekávání	253	(sangha)	335
Otevřenost	259	Prizma vlastního já	339
V okolí blesku	265	Ruce pryč	345
24/7 (neustále v tom)	271	Spolupráce	347
Spontánnost		Dilema upřímnosti	355
(vzácné chvíle)	275	Strážce brány	359
Jak si vybrat	281	Proč dělat umění?	365
Odstíny a stupně	285	Soulad	369
Mezi řádky (smysl)	289	Co si vyprávíme	375
Svoboda	293		
Posedlost	299		

Nic v této knize
nelze tesat do kamene.
Je to pouze odraz mých zkušeností –
ani tak fakta, jako spíš zamyšlení.

Některé úvahy vás snad osloví,
jiné přejdete bez povšimnutí.
Pár z nich vám možná připomene něco,
co už dávno víte, jen jste na to zapomněli.
Využijte, co se vám hodí.
Zbytek nechte být.

Každý z těchto podnětů
představuje pozvání
k hlubšímu ponoru:
pozorně je ohledejte,
prozkoumejte zblízka, anebo zdálky.
Otevírá se vám možnost
nového způsobu bytí.

Každý je tvůrce

Kdo se nevěnuje umění v tradičním slova smyslu, ten by se nejspíš zdráhal označit za „umělce“. Možná tvořivost považuje za cosi výjimečného nebo za něco nad své možnosti. Má ji za dar hrstky vyvolených, kteří už se s ní rodí.

Tak tomu naštěstí není.

Tvořivost nepředstavuje nějakou vzácnou schopnost. Není nám na hony vzdálená. Je to nedílná součást našeho lidství. Máme na ni přirozené právo. A je k mání nám všem.

Kreativita se netýká výhradně umělecké činnosti. Projevujeme ji všichni každý den.

Tvořit znamená dávat vzniknout něčemu, co tu předtím nebylo. Může jít o rozhovor, řešení problému, vzkaz příteli, přestavění nábytku v pokoji či jinou trasu domů s cílem vyhnout se dopravní zácpě.

Nemusíme svůj výtvar nutně sdílet, zaznamenávat, prodávat ani zasklívat, aby se jednalo o umělecké dílo. Stačí, když prostě jsme, a už to z nás dělá ryzí tvůrce, protože si vytváříme vlastní prožitek reality a skládáme si svět podle toho, jak ho vnímáme.

V každém okamžiku nás omývá pole nerozlišené matérie, ze které si naše smysly vyzobávají střípky informací. Vnější vesmír, který nám smysly předkládají, sám o sobě neexistuje. Skutečnost vzniká uvnitř nás prostřednictvím elektrických a chemických reakcí. Představujeme si lesy a oceány, teplo i chlad. Čteme slova, slyšíme hlasy a děláme závěry. Pak na to bezprostředně reagujeme. Ale všechno se to odehrává ve světě, který si sami tvoříme.

Ať už oficiálně děláme umění, nebo ne, všichni žijeme jako umělci. Vnímáme, třídíme a shromažďujeme vjemy a z nasbíraného souboru informací následně pro sebe i pro druhé skládáme prožitek. Může se to dít vědomě či nevědomě, ale už jen tím, že jsme naživu, se aktivně podílíme na neutuchajícím tvůrčím procesu.

Dívat se na svět očima umělce je způsob bytí. Způsob vnímání. Nastavení, kdy si všímáme všeho kolem sebe. Prohlubujeme svou citlivost, abychom se naladili na skrytější podtóny. Pátráme po tom, co nás přitahuje a co naopak odpuzuje. Pozorujeme, jaké pocity se vynořují a kam nás vedou.

Celý náš život je formou sebevyjádření, jedna vědomá volba za druhou. Jsme tvořivé bytosti v tvořivém vesmíru. Jedinečná umělecká díla.

Naladění

Představte si vesmír jako jeden nepřetržitý tvůrčí proces.

Stromy rozkvétají.

Buňky se dělí.

Řeky si razí nové přítoky.

Svět tepe tvořivou energií a ta pohání všechno, co existuje na této planetě.

Každý projev tohoto přetváření plní jménem vesmíru vlastní úkol, a to svým jedinečným způsobem, který odpovídá jeho neopakovatelnému tvůrčímu nutkání.

Stejně jako stromy kvetou a plodí, lidstvo tvoří umění. Most Golden Gate, *White Album* od Beatles, Picassova *Guernica*, Hagia Sofia, Sfinga, raketoplán, německé dálnice, sonáta „Clair de lune“, Koloseum v Římě, křížový šroubovák, iPad, filadelfský cheesesteak.

Rozhlédněte se kolem sebe: všude je tolik pozoruhodných vymožeností, které si zaslouží obdiv. Každá z nich vzešla z nejhlubší podstaty člověka, zrovna tak jako kolibřík naplňuje svou podstatu tím, že si postaví hnízdo, broskvoň se obsype plody a z bouřkového mraku se spustí déšť.

Každé hnízdo, každá broskev, každá dešťová kapka i každé velkolepé dílo je jiné. Na některých stromech roste zdánlivě šťavnatější ovoce a některým lidem vznikají pod rukama zdánlivě oslnivější díla. Vkus a krása záleží na úhlu pohledu.

Odkud mrak ví, kdy se má rozpršet? Odkud strom ví, kdy začíná jaro? Odkud pták ví, kdy si má postavit nové hnízdo?

Vesmír tiká jako hodiny:

Vše má svou chvíli,
každá věc pod nebem má svůj čas:
Je čas rodit se a čas umírat,
čas sázet a čas sadbu vytrhat,
čas zabíjet a čas uzdravovat,
čas bořit a čas budovat,
čas plakat a čas se smát,
čas rmoutit se a čas tancovat,
čas házet kamení
a čas kamení sbírat.

Jejich rytmus nestanovujeme my. Všichni se účastníme vyššího tvůrčího aktu, který neřídíme. Jsme jím řízeni. Umělec podléhá kosmickému rozvrhu stejně jako všechno v přírodě.

Pokud dostanete nápad, který vás nadchne, ale neuskutečníte ho, nezřídka si daná myšlenka najde vyjádření skrze

jiného tvůrce. Nikoli proto, že by vám druhý umělec ideu ukradl, ale protože zkrátka nadešel její čas.

Vesmír je jeden velký tavicí kotel energií. Nápady, myšlenky, náměty, písně i další umělecká díla krouží v éteru a dozrávají ve správnou chvíli, kdy jsou připravené projevit se v hmotném světě.

Úkolem nás umělců je přitáhnout si příslušnou informaci, zpracovat ji a sdílet ji s ostatními. Všichni jsme jacísi překladatelé zpráv vysílaných vesmírem. Nejlepšími umělci bývají ti s nejcitlivějšími „anténami“, kteří dokážou zachytit jemné vibrace přítomného okamžiku. Řada velkých umělců zprvu ladí své přijímače nikoli kvůli umělecké tvorbě, ale z pudu sebezáchovy. Musejí se chránit, protože se jich všechno víc dotýká. Všechno prožívají silněji.

Umění často přichází ve vlnách. Z nedávné historie lze uvést například architekturu ve stylu Bauhausu, abstraktní expresionismus, Francouzskou novou vlnu filmu, beatnickou poezii či punkrock. Tato hnutí se vzdouvají jako příliv. Někteří umělci dokážou jít s dobou a obratně na novou vlnu nasednou. Jiní ji také vidí, ale schválně se rozhodnou plavat proti proudu.

Všichni jsme napojení na tok tvůrčí energie. Někdy nás přenos zasáhne obrovskou silou, jindy se o nás jenom otře. Pokud nemáte dostatečně vyladěné přijímače, pravděpodobně vám informace budou zanikat v šumu. A to zejména kvůli tomu, že nenápadné příchozí signály bývají slabší než smyslové vjemy. Jsou spíše energetického než hmatatelného rázu, vnímáme je spíš intuicí než rozumem.

Zpravidla se ve světě orientujeme pomocí pěti smyslů. Když se však naladíme na energie o vyšších frekvencích, přijímáme jemnohmotný materiál, který nelze fyzicky uchopit. Odporuje logice, asi jako že se elektron může nacházet na dvou místech zároveň. Tato nepostižitelná síla má nesmírnou hodnotu, jenže málokdo je natolik otevřený, aby ji dokázal uchopit.

Jak si všimneme signálu, který není slyšet a nedá se přesně vymezit? Zásadní je nepátrat po něm. Nesnažíme se ho předvídat ani dobrat rozumovými pochody. Místo toho v sobě vytváříme prostor, ve kterém se může projevit. Prostor natolik oprostěný od běžného shonu naší mysli, že funguje jako vzduchoprázdno vtahující inspiraci, kterou vesmír vysílá.

Dosáhnout této svobody není tak obtížné, jak by si člověk myslel. Všichni se s ní rodíme. Jako děti přijímáme a zvnitřňujeme si podněty mnohem přímočařeji. Nesrovnáváme nové informace s tím, čemu už věříme, ale prostě je s radostí vstřebáváme. Nebojíme se budoucích následků, ale žijeme tady a teď. Neanalyzujeme, ale chováme se spontánně. Nejsme otupělí, ale zvědaví. Dokonce i k těm nejobyčejnějším životním zkušenostem přistupujeme s posvátným úžasem. Hluboký smutek může vmžiku přejít v bujaré nadšení a naopak. Na nic si nehrajeme a neopřádáme se žádnými příběhy.

Umělci, kterým se v průběhu života opakovaně daří tvořit velkolepá díla, si mnohdy umějí takový dětský pohled udržet. Díváte-li se na svět ryzíma, nevinnýma očima, můžete se osvobodit a jednat v souladu s vesmírným harmonogramem.

Každý nápad má svůj čas
a tehdy si nalezne cestu,
jak se skrze nás projevit.

Zdroj tvořivosti

Začínáme se vším:
vším, co jsme viděli,
vším, co jsme dělali,
vším, co jsme si mysleli,
vším, co jsme cítili,
vším, co jsme si představovali,
vším, co jsme zapomněli
i vším, co v nás zůstává
nevyřčené a spící.

To je náš zdrojový materiál, ze kterého budujeme každý tvůrčí okamžik.

Nevychází ovšem zevnitř nás. Zdroj se nachází venku. Obklopuje nás svou moudrostí, nabízí nevyčerpatelné dary a je neustále k dispozici.

Buď ho vycítíme, rozpomeneme se na něj, nebo se na něj naladíme. A to nejen pomocí přímého prožitku. Můžeme se obrátit také na sny, intuici, podprahové počítky či jiné, dosud neznámé způsoby, díky nimž si proud zvenčí najde cestu dovnitř.

Mysli připadá, že tento materiál pramení z našeho nitra. Ale to je jen zdání. Máme v sobě zaseté nepatrné střípky nezměrného Zdroje. Tato drahocenná semínka stoupají z nevědomí jako pára a následně se zhušťují v myšlenku. V nápad.

Není od věci představit si Zdroj jako mrak.

Mraky nikdy doopravdy nemizí. Pouze mění podobu. Stane se z nich déšť, splynou s oceánem, potom se odpaří a zase se zformují v oblaka.

Totéž platí i o umění.

Umění představuje koloběh energetických idejí. Jako nové se jeví díky tomu, že se energie pokaždé pospojují jinak. Žádné dva mraky nejsou stejné.

Proto když na nás zapůsobí umělecké dílo, může s námi souznít velice niterně. Možná jde o něco známého, co k nám přichází v neznámé podobě. Nebo to opravdu je něco neznámého, co jsme celou dobu bezděky hledali. Chybějící dílek do nekonečné skládačky.

Když nápad přetavíme
ve skutečnost,
může se nám zdát jaksí menší.
Nehmotné přejde v hmotné.

Představivost nezná mezí.
Fyzický svět ano.
Dílo existuje v obou.

Vnímavost

Většinu každodenních aktivit provádíme s určitým záměrem a vymýšlíme přitom strategii, jak dosáhnout kýženého cíle. Vytváříme si plán.

Vnímavost funguje jinak. Plán se děje okolo nás. Svět se činí a my tomu pouze přihlížíme. Nad náplní činnosti nemáme v podstatě žádnou kontrolu.

Díky daru vnímavosti můžeme sledovat, co se kolem nás i uvnitř nás právě odehrává. A to z odstupu a nezúčastněně. Můžeme pozorovat tělesné vjemy, prchavé myšlenky i pocity nebo zvuky, zrakové podněty, pachy a chutě.

Zásluhou nezaujaté všímavosti nám toho o sobě pozorovaná květina vyjeví mnohem víc, protože tomu nestojíme v cestě. To platí o všem.

Vnímavost není stav, který si vynutíme. Nevyvíjíme prakticky žádné úsilí, třebaže zásadní je vytrvalost. Zkrátka jí